

Uitdagende inzichten uit het Boek Daniël

Bijbelteksten zijn genomen uit de NBV, tenzij anders vermeld

Ongeveer 2600 jaar geleden belegerde Nebukadnessar Jeruzalem. Deze spannende weken markeerden het begin van een radicale verandering van tenminste vier jonge intelligente Joodse jongens: Daniël, Chananja, Misaël en Azarja. Het overheersende Babylonische rijk, ook koning Nebukadnessar, zou in de komende jaren sterk beïnvloed worden door de levens en de overtuigingen van deze jonge mannen. Net zoals zij, kunnen ook onze levens anderen beïnvloeden. Toen Daniël ouder werd, werd hij door de Heer geïnspireerd om een verslag te schrijven over een aantal bijzondere gebeurtenissen, sommige daarvan had hij zelf doorleefd, andere gebeurden later, en weer andere moeten nog gebeuren. De eerste 6 hoofdstukken van dit boek beschrijven geschiedenis; de laatste 6 hoofdstukken beschrijven profetie.

Hoewel de Here Jezus Daniël aanhaalt als profeet (Matt. 24:15) was hij nooit een “fulltime profeet” zoals Jesaja en Jeremia. Hij bleef zijn hele leven lang een staatsman, een ambtenaar, of een staatsdienaar. Een “fulltime” werk in de bediening is een antwoord op een Goddelijke roeping. Het leven van Daniël laat zien dat mannen en vrouwen effectief door God ingezet kunnen worden terwijl ze hun seculiere werk doen. Het heeft alles te maken met roeping, overtuiging en prioriteiten. Hoewel Daniël een flinke variëteit aan administratieve verantwoordelijkheden had, werd hij er niet volledig door in beslag genomen. Hij stond bekend als iemand die continu de Here diende (6:16,20). Veel generaties zijn gekomen en gegaan, maar de lessen die Daniël neerpande zijn vandaag nog steeds waar. Laten we er vijf eens nader bekijken.

1. Overwinningen en nederlagen beginnen in het hart.

[Hoofdstuk 1: Daniël' s opleiding in Babylon]

We lezen dat Daniël en zijn 3 vrienden tot de edelen van het Joodse volk behoorden, *“zonder lichamelijke gebreken, aantrekkelijk om te zien, rijk aan kennis, ontwikkeld en met een scherp verstand ...”* (1:3-4). Ze gingen een prachtige toekomst tegemoet in het kleine Juda. Maar hun toekomst werd nog mooier nu ze in het grote en welvarende Babylonische rijk waren. Deze jonge mannen werden aangespoord om volledig te integreren in deze nieuwe cultuur. Zelfs hun namen werden veranderd (1:7). Wat maakte dat deze kerels hun echte identiteit als “Gods volk” niet kwijtraakten? Nog voordat ze Babylon bereikten waren ze al vastberaden: *“Daniël was vastbesloten zich aan de reinheidsvoorschriften te houden ...”* (1:8). Hun overwinning begon in hun hart.

Er zijn christenen die menen dat ze “per ongeluk” in zonde “vallen”. De meeste zonden, misschien wel alle zonden, beginnen in het hoofd. Net zoals Eva en Achan zien we, begeren we en handelen we. Goede dingen beginnen ook met gedachten. We overwegen de waarheid, we aanvaarden het, en handelen er dan naar. We zien de nood van een ander, we denken er over, we voelen het, en dan handelen we. Ons hart (ons denken) moet ‘in orde’ zijn. Daarom spoort de apostel Paulus aan om: *“onzelf niet aan te passen aan deze wereld, maar om getransformeerd (hervormd) te worden door de vernieuwing van ons denken”* (Rom.12:2 NBG51). Het leven bestaat uit veel kleine keuzes. Keuzes worden bepaald door onze overtuigingen. Deze overtuigingen of doelen van ons hart moeten bewust in Gods aanwezigheid ontwikkeld worden. Anders zullen we onze identiteit als “Gods volk” verliezen.

Belangrijke beslissingen nemen die richting geven aan ons leven, is niet iets alleen voor jonge mensen. Als we ouder worden blijven onze religieuze en seculiere omgeving druk op ons uitoefenen om ons aan te passen. Het is verleidelijk te denken dat we het wel weten en dat we het altijd goed hebben gedaan. Elke nieuwe situatie is een gelegenheid om nederig de Heer te zoeken en weer te leren. Later in zijn leven bezocht een engel Daniël en zei: *“Vrees niet, Daniël, want van de eerste dag af, dat jij uw hart erop gezet hadt om inzicht te verkrijgen en om u voor uw God te verootmoedigen, zijn uw woorden gehoord, en ik ben gekomen op uw woorden”* (10:18, NBG51). Nog steeds nederig. Nog steeds zijn hart erop gericht om inzicht te krijgen. Is jouw hart gericht op God? De strijd wordt in ons hart gewonnen of verloren. Daarom: *“Van alles waarover je waakt, waak vooral over je hart, het is de bron van je leven”* (Spr.4:23).

2. Gebed brengt Gods genade

[Hoofdstuk 2&9: Nebukadnessars droom en Daniëls gebed]

Herinner jij je je dromen? Meestal weerspiegelen onze dromen onze dagelijkse bezigheden en gedachten. Maar soms gebruikt God een droom om met een mens te communiceren. We vinden hier voorbeelden van zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament. Hier geeft God een ongelovige koning een droom die hem verontrust. Hij werd met een slecht humeur wakker. Hij riep zijn wijze mannen bij zich, want hij wilde zijn droom begrijpen: *“Mijn besluit staat vast”* zei hij, *“Als u me niet vertelt wat ik heb gedroomd en wat die droom betekent, laat ik u in stukken hakken en zal ik uw huizen in puin leggen”* (2:5). Daniël kreeg dit pas te horen op het moment dat Arjoch bij hem kwam om hem te doden. Wat zou jij doen in zo’n persoonlijke crisis? De eis was onredelijk. De procedure was niet eerlijk. De mogelijke consequenties waren angstaanjagend. Daniël sprak *“discreet en tactvol”* en vroeg de koning om tijd. *“Vervolgens ging hij naar huis, bracht zijn vrienden Chananja, Misaël en Azarja op de hoogte en vroeg hun de God van de hemel te smeken zich barmhartig te tonen en het mysterie te onthullen, zodat hij en zijn vrienden niet met de rest van de wijzen van Babylonië ter dood zouden worden gebracht”* (2:14-18).

- a) **Persoonlijke crisis:** Wist God van de crisis waarin deze godsvruchtige mannen zich bevonden? Natuurlijk! Had God deze crisis kunnen voorkomen? Ja! Maar God zat achter de crisis. Hij gaf de droom. Het was Gods manier om deze godsvruchtige mannen dichterbij Hem en bij elkaar te brengen, en om ze op sleutelposities te zetten in dit wereldrijk. Daniël reageerde door een gebedsbijeenkomst te beleggen. Samen vroegen ze om genade, niet bij de koning, maar bij de God van de hemel. Hun levens

werden gespaard, de koning erkende dat Daniëls God “*de God der goden en de heer der koningen*” (2:47) is, en Daniël en zijn drie vrienden maakten promotie als administrateurs van het Babylonische rijk. Onze God is nog steeds in staat om “*oneindig veel meer te doen dan wij vragen of denken door de kracht die in ons werkt*” (Ef.3:20). Zijn jouw levensomstandigheden moeilijk? Is er iemand onredelijk? Is de situatie oneerlijk? Zijn de mogelijke consequenties angstaanjagend? Zoek je christenvrienden en ga in gebed. Gebed zet Gods overvloedige genade vrij.

- b) **Nationale crisis:** Toen Daniël de geschriften van de profeet Jeremia bestudeerde, werd hij zich de geestelijke situatie van zijn volk bewust en was daar bezorgd om. Wat doet Daniël met deze last? Hij “*wendde zich tot God, de Heer, en gaf zich over aan gebed en smeek-beden, al vastend en rouwend*” (9:3). Daniël's reactie op de nationale crisis verschilt niet van zijn reactie op zijn persoonlijke crisis: gebed. Hij zoekt de genade van een genadig God. “*Geef, mijn God, gehoor aan ons en luister naar ons; open uw ogen en zie ... Niet omdat wij rechtvaardig zouden hebben gehandeld leggen wij onze smeekbeden aan u voor, maar omdat uw barmhartigheid groot is. Heer, luister naar ons! Heer, vergeef ons! Heer, verhoor ons gebed! Wacht niet langer ...*” (9:18-19). In Ezra en Nehemia lezen we hoe God dit gebed beantwoordde. Hij bewees Zijn overvloedige genade door weer velen van het volk te laten terugkeren naar Juda. Heb je Gods genade nodig? Vraag je ernaar? “*Tot nu toe hebben jullie niets in mijn naam gevraagd, maar vraag het en je zult het ontvangen. Dan zal je vreugde volmaakt zijn*” (Joh.16:24).

3. Onder druk komt de kwaliteit van een overtuiging aan het licht [Hoofdstuk 3&6: De vurige oven en de leeuwenkuil]

Een maand geleden werden er 10 elite antidrugs politieagenten gedood terwijl ze hun werk deden. Nieuws over moorden is eigenlijk heel gewoon geworden hier in Colombia. Wat deze gebeurtenis zo bijzonder maakte was dat ze omsingeld en vermoord werden door een elite legereenheid. Was dit een communicatiefout? Zou deze legereenheid omgekocht kunnen zijn om het grote drugstransport te beschermen? Een bedachtzame toeschouwer concludeerde: “Elk geweten heeft een prijs, en op een bepaald punt breekt het”. Heeft jouw geweten een prijs? Hoe diep gaan jouw christelijke overtuigingen? Net zoals de apostel Petrus kunnen we makkelijk grootspreken: “*Heer, ik ben zelfs bereid om met u de gevangenis in te gaan en te sterven*” (Luk.22:33). Maar, dit zelfvertrouwen was nog ongetoetst. Hoe weten we dat Daniël en zijn vrienden onwankelbare overtuigingen hadden? Omdat ze de druktest doorstaan hadden!

- a) **Druk om het verkeerde te doen:** Zoals te doen gebruikelijk is in de politiek, maken leiders gebruik van religie om de massa te beheersen. In die dagen was dit nogal duidelijk. Nebukadnessar maakte een indrukwekkend groot gouden beeld. Daniël zal op zakenreis geweest zijn. Zijn 3 vrienden kregen te horen: “*... Luister naar dit bevel. Zodra u de muziek hoort van hoorn, panfluit, lier, luit, citer, dubbelfluit en andere instrumenten, valt u op uw knieën neer en buigt u in aanbidding voor het gouden beeld dat koning Nebukadnessar heeft opgericht. Wie niet neerknielt en buigt, zal onmiddellijk in een brandende oven worden gegooit*” (3:4-6). Hadden ze zichtbaar kunnen neerbuigen en tegelijkertijd onzichtbaar God kunnen eren? Deze 3 mannen kozen ervoor niet te buigen. De koning was boos. Ze zouden als katalysator van een rebellie kunnen werken. De koning ondervroeg deze 3 mannen persoonlijk en legde hen nog eens uit wat van hen werd verwacht. Hij gaf ze nog een kans. Ze hadden de

vurige oven als vooruitzicht, maar hun gewetens braken niet. *“want als de God die wij vereren ons uit een brandende oven en uit uw handen kan redden, zal hij ons redden. Maar ook al redt hij ons niet, majesteit, weet dan dat wij uw goden niet zullen vereren, noch zullen buigen voor het gouden beeld dat u hebt opgericht”* (3:17-18). De Heer beloofde hun rotsvaste overtuiging door bij hen te zijn in het vuur. Word jij onder druk gezet om onjuist te handelen? Sta vast! Wat ook de uitkomst zal zijn, je wordt niet alleen gelaten!

- b) Druk om te stoppen met goeddoen:** Mogelijk een paar jaar later waren Daniël's 3 vrienden op zakenreis. Deze keer was Daniël alleen. Voor nogal dubieuze redenen tekende Darius een decreet *“...dat eenieder die de komende dertig dagen een verzoek tot een god of een mens richt in plaats van tot u, majesteit, in de leeuwenkuil zal worden geworpen”* (6:7). Hier was de druk veel subtieler. Daniël werd niet verzocht om zijn geloof te herroepen. Hij hoefde alleen maar een maand niet te bidden. Soms komen christenen in verleiding om een goedbetaalde baan te aanvaarden die hun christelijke bediening stilligt (natuurlijk maar voor een paar jaar). Sommigen leggen hun door God gegeven bediening neer uit angst voor kritiek. We kunnen ook in de verleiding komen om als gezin niet aan tafel de bijbel te lezen en te bidden wanneer we ongelovig bezoek hebben. Wat deed Daniël? *“Toen Daniël hoorde van het besluit dat op schrift gesteld was, ging hij naar zijn huis. In zijn bovenvertrek had hij in de richting van Jeruzalem open vensters. Daar knielde hij neer, bad tot zijn God en prees hem, precies zoals driemaal per dag zijn gewoonte was”* (6:11). De Heer beloofde Daniël's rotsvaste overtuiging door een engel naar hem toe te sturen in de leeuwenkuil [6:23]. Wordt één van jouw overtuigingen op het ogenblik op de proef gesteld? Sta vast! Ga door met wat goed is, en geef de gevolgen over aan God. Rotsvaste gehoorzaamheid leidt altijd tot overwinning! Maar die overwinning is niet altijd duidelijk zichtbaar. Sommige geloofshelden werden *“gestenigd of doormidden gezaagd, of stierven door een moordend zwaard. Ze zwierven rond in schapenvachten of geitenvellen, berooid, vernederd en mishandeld. ... Ze waren voor de wereld te goed”* (Hebr.11:37-38). Maar in de hemel werden ze met open armen ontvangen.

4. Trots wekt Gods ongenoegen

[Hoofdstuk 4&5: Nebukadnessar wordt gek en Belsassar wordt gedood]

De prestaties van het Babylonische rijk waren erg indrukwekkend. Het was dan ook niet verwonderlijk dat koning Nebukadnessar zich erg tevreden voelde met alles wat hij bereikt had. Terwijl hij een wandeling maakte op het dak van zijn paleis, zei hij: *“Is Babel niet indrukwekkend, de koningsstad die ik door mijn grote macht heb gebouwd tot eer van mijn majesteit?”* De koning had deze woorden nog niet gesproken, of er klonk een stem uit de hemel: *‘Dit wordt u aangekondigd, koning Nebukadnessar: Het koningschap is u ontnomen... totdat u erkent dat de hoogste God boven het koningschap van de mensen staat en dat hij bepaalt aan wie hij het verleent.’* En op hetzelfde ogenblik werd het vonnis over Nebukadnessar voltrokken... *Hij at gras als de runderen, zijn lichaam werd vochtig van de dauw van de hemel, en ten slotte was zijn haar even lang als de veren van een arend en waren zijn nagels uitgegroeid als de klauwen van een vogel”* (4:30-33). Hij werd gek!

- a) **Trots:** Wij kleine mensen zijn geneigd tot grootspraak. Maar al te vaak vergeten we eer te geven aan de bron van onze intelligentie, onze gezondheid, onze energie, het

leven zelf . Dit stemt God met ongenoegen. Tijdens aardbevingen, vulkaan erupties, tornado's, tsunami's en andere natuurrampen worden we ons de kwetsbaarheid en de beperkingen van onze infrastructuur bewust. Maar al snel vergeten we dat weer en voelen we ons weer veilig in ons "menselijk systeem". Ik heb niks tegen pensioenen en verzekeringen, maar wanneer het bankiersysteem ons een grotere geestesrust biedt dan Gods beloften, is er echt iets mis met ons. God reageert op onze onafhankelijkheid, arrogantie en trots. *"God keert zich tegen hoogmoedigen, maar aan nederigen schenkt hij zijn genade"* (1 Pet.5:5). Trots was de oorzaak van de val van Lucifer, de verwarring bij Babel, de dood van koning Herodus, en hier het gek worden van koning Nebukadnessar. Gelukkig voor deze koning, hij bekeerde zich: *"Maar toen de zeven jaren verstreken waren, sloeg ik, Nebukadnessar, mijn ogen naar de hemel op en keerde mijn verstand in mij terug"*. Niet meer naar onszelf kijken maar omhoog is de eerste stap bij gekte vandaan. *"Ik prees de hoogste God, ik roemde en verheerlijkte de eeuwig Levende: zijn heerschappij is een eeuwige heerschappij en zijn koningschap duurt van generatie tot generatie voort"* (4:31). Geestelijk gezondheid is het gevolg van de erkenning van Gods soevereiniteit en de keuze om van Hem afhankelijk te willen zijn.

- b) **Oneerbiedigheid:** In het volgende hoofdstuk geeft Belsassar, de zoon van Nebukadnessar, een groot feest voor al zijn edelen. De trots van zijn vader, Gods oordeel en de bekering van zijn vader betekenden niets voor hem. Daniël wees hem daar op: *"En hoewel u dit alles wist, bent u, zijn zoon Belsassar, niet nederig gebleven. U bent tegen de heer van de hemel opgestaan. U hebt de bekers laten halen die uit zijn tempel afkomstig zijn, en u en uw machthebbers, uw hoofdvrouwen en bijvrouwen, hebben er wijn uit gedronken. U hebt uw goden van zilver en goud, ...*

Maar de God die beschikt over uw levensadem en die al uw doen en laten bepaalt, hebt u niet verheerlijkt" (5:22-23). Een paar uur later werd Belsassar gedood door de invasie van een leger. Sommigen behandelen Gods zaken zonder eerbied uit onwetendheid. Anderen, die het christenleven gewoon zijn, kunnen oneerbiedig zijn door vertrouwdheid of uit verveling. Zijn we ons er nog van bewust dat daar waar 2 of 3 samen zijn in Zijn Naam, Christus daar aanwezig is? Heeft dat zijn weerslag op ons gedrag? Zijn we ons ervan bewust dat we rekenschap aan God moeten afleggen over alles wat we zeggen? Weerspiegelt ons schrijven en spreken deze houding?

5. Onze God beheert nog steeds de toekomst

[Hoofdstuk 7 – 12: Korte en lange termijn profetieën]

Het belang van Daniël's profetieën is erkend door de meeste Bijbelstudenten. Sommigen menen dat het boek Daniël voor het Oude Testament is wat het boek Openbaringen voor het Nieuwe Testament is. De nauwkeurigheid waarmee de voorspellingen werkelijkheid werden in de eerste 500 jaar, heeft sommige critici ertoe gebracht te beweren dat het boek Daniël wel nadien geschreven moet zijn. De profetieën van Daniël geven ook inzicht in dingen die nog moeten gebeuren. Boeiend om te zien hoe God Zijn plannen voor de toekomst maakt en ze uitwerkt. De schrijvers van de evangeliën waren zich hier heel sterk van bewust. Ze zagen hoe profetieën werden vervuld in verschillende gebeurtenissen in het leven van Jezus (Matt.2:15, 17, 23; 13:14, 35; 26:54, 56; 27:9).

Als we de toekomst overwegen, we maken ook plannen. Dat is wijs en verstandig, maar toch worden we aangespoord om er aan toe te voegen: *"Als de Heer het wil, zijn we dan in leven en zullen we dit of dat doen"* (Jak.4:15). Als de Heer naar de toekomst kijkt, kijkt

Hij met zekerheid, want *“wat besloten is moet worden uitgevoerd (11:36)*. Het bestaan van Bijbelse profetieën laat zien dat God de toekomst beheert. Hij beheert de toekomst van de naties, de samenleving, de christelijke kerk, je familie, je leven. Is dit een ongezonde deterministische – een door het lot beschikte – manier van leven? Betekent dit dat onze huidige activiteiten geen invloed hebben op de toekomst? Nee.

Wanneer we naar de naties en de samenleving als geheel kijken, kunnen we er niet omheen dat we conflicten, onrechtvaardigheid, en verval zien. Als we naar de toestand van de wereldreligies kijken, komen we onder de indruk van de toename van geweld, en van vreemde en demonische dingen. Dat wat de naam van christendom draagt heeft – gelukkig – nog steeds zijn lichtpuntjes. Maar in veel gebieden is het sociaal, zijn er compromissen, is er geestelijke dood, en is het zelfs moreel kwaad geworden. De autoriteit van Christus en de Schrift is zeer snel aan het veranderen. Hoe kan een christen dan realistisch en tegelijkertijd optimistisch zijn? Dat zit nu precies in de wetenschap dat God de toekomst beheert. Te weten dat de samenleving in Zijn hand is, spoort mij aan een goed burger te zijn. Te weten dat de kerk in Zijn hand is en dat Christus er nog steeds aan bouwt, spoort mij aan om nog steeds te evangeliseren, discipelen te maken en nieuwe christelijke gemeenschappen te vormen. Te weten dat de Heer Zijn plannen uitwerkt voor onze 4 kinderen, moedigt mij aan ze te onderwijzen, te motiveren en te begeleiden in de weg van de Heer. Te weten dat de Heer Zijn doel met mij zal bereiken [Ps. 138:8], laat me met vertrouwen naar de toekomst kijken. Te weten dat *“Hij die een goed werk in u begonnen is, het ook zal voltooien”* (Fil.1:6), spoort me aan om op te staan en door te gaan nadat ik heb gefaald. Te weten dat God de toekomst in Zijn hand heeft, maakt het voor christenen mogelijk om realistisch en tegelijkertijd optimistisch te zijn.

Conclusie

De profetieën van Daniël, zijn voorbeeldige leven, de ervaringen van zijn tijdgenoten hebben gelovigen uitgedaagd en geïnspireerd voor meer dan 2500 jaar. Ze hebben velen bemoedigd en aangespoord om hun identiteit als *“volk van God”* te bewaren, om hun positie in te nemen wanneer het op moraal aankomt, om voor anderen in de bres te springen en te pleiten, om bereid te zijn de prijs te betalen voor het vasthouden aan hun Bijbelse overtuigingen. Deze vasthoudendheid is vandaag nog steeds nodig. Wanneer wij christenen naar de toekomst kijken, is er geen ruimte voor angst, en ook niet voor passieve inschikkelijkheid. Onze zekerheid ligt in het kennen van Hem die de toekomst in Zijn hand heeft. Kijkend naar de toekomst heeft Daniël geprofeteerd: *“het volk dat zijn God kent, zal sterk zijn en daden doen”* (11:32 NBG). Kennen wij onze God goed genoeg?

Philip Nunn
Juni 2006
Colombia

Vertaald door:
Albert van Klinken

Bron: www.philipnunn.com